

Telegraful

Organ național-bisericesc

Onor. Procuratura regească

(Of.)

Sibiu

Abonamentul:

Un an 150 Lei. — Șase luni 75 Lei. — Trei luni 40 Lei. — Pentru străinătate un an 250 Lei.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 3 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

E primejduită intelectualitatea

În capitala engleză se adună reprezentanți intelectuali — scriitori și gânditori de seamă — din toate țările, ca să se organizeze scriitorimea. Sub auspiciile «Societății Națiunilor» se trudește suflete idealiste să cimenteze legăturile între intelectualii tuturor țărilor, arătând cu date concrete cât de îngrijitoare este starea pecuniară, chiar socială, a mănăstirilor condeului și a cugetătorilor chemați să contribuie la înaintarea omenirii.

Intelectualul trebuie să fie retribuit cinstit pe urma muncii creierului lui, căci — orce s'ar zice — brațul singur, puterea musculară, fără de porunca creierului, nu poate duce în îndeplinire nici o muncă.

Un dureros exemplu despre contrarul tezei de mai sus ni-l oferă Rusia sovietică, cu convulsunile ei gigantice, un memento pentru lumea întreagă.

Date importante și elocvente ne oferă în privința aceasta «Revue des deux mondes», decana revistelor din Franța (apare în anul al 93-lea). Într'un număr mai nou scrie fostul ministru de finanțe rus, mai apoi președinte al consiliului de ministri (1911—1914), V. Kokovțev, un articol-studiu, intitulat: «Cinci ani de dictatură bolșevică».

Este un țipet de alarmă al unui bun patriot rus. Analizează finanțele, economia, industria sub bolșevici și ajunge la concluzia că bolșevismul a sdruncinat cu de-

săvârșire bazele statului, încât vor trebui decenii până să-și revină țara.

În privința pierderilor pricinuite de bolșevici în rândurile intelectualilor ruși citează câteva date concrete. Eată ce date ne oferă: «O statistică, publicată de ziare, a persoanelor executate și exterminate din partea bolșevicilor, în decursul celor din'ăi trei ani a dictaturii lor, ducând în îndeplinire ordinele blestematei (soc. de apărare a bolșevicilor) «Ceca».

Un corespondent al ziarului din Londra «Times» (dl A. Van de Linde) a publicat în Martie 1922 următoarea listă de victime ale bolșevismului:

28 episcopi,
1,215 preoți,
6,775 profesori și învățători,
8,800 medici,
54,640 ofițeri,
260,000 soldați,
10,500 ofițeri de poliție,
48,500 agenți de poliție,
12,950 proprietari fonciari,
355,250 reprezentanți ai claselor zise intelectuale,
193,350 lucrători.

În rândul al doilea dă Kokovțev numărul aproximativ al celor morți de foame în Rusia bolșevică în decursul foametei din 1921—22:

Statisticele oficiale s'au reținut de a da date precise. Anchetele private vorbesc de 10 milioane, de 20 milioane, 60 și de mai multe victime ale foametei.

Datele acestea trebuie să pună pe gânduri pe toți cei ce au mai păstrat un gram de responsabilitate socială.

«Dictatura proletariatului» a arătat în Rusia la ce poate ajunge. Lozinca criminală a luptei de clasă a adus cu sine ca 28 episcopi, 1215 preoți și atâți alți intelectuali să fie puși în fața țevii de pușcă și a tunului din simplul motiv că s'au născut din întâmplare «burghezi».

Cu absurditatea tezelor lor se laudă bolșevicii pe față. Așa d. e. referă conducătorul Lenin, la al 3-lea congres comunist internațional (Iunie-Iulie 1921), despre situația de atunci și constată: «N'a rămas nici un siugur sat în Rusia în care să nu fi fost scuturat (în conștiința sa) poporul și cei oprimați», ear într'alt loc — tot atunci — declară, plin de mândrie: «Pentru întâia oară în istorie există într'un stat numai două clase sociale: numai proletariat și țărănime».

Cum a fost «scuturat» poporul se vede prea bine din lista de mai sus! Ce rezultate au adus cele două clase sociale, fără de colaborarea intelectualilor, se poate vedea clar în Rusia actuală!

Impotriva puvoiiului care s'a pornit trebuie să se nască simțul de solidaritate al tuturor intelectualilor, din toate țările, ca asperitățile dintre clasele sociale să dispară și să se înstăpânească o colaborare rațională, o emulație nobilă, cinstită, singura cu rațiune de a exista.

Amvonul, școala, ziaristica în direcția aceasta trebuie să-și facă datoria.

H. P. P.

FOIȘOARA**Episcopul Dionisie Romano**

— Cu prilejul semicentenarului —

Țărani și intelectuali dela Săliște, în drumul lor spre Galați, unde aveau să participe la congresul din acest an al Ligii culturale, s'au oprit pentru câteva ore în Buzău, spre a aduce pios omagiu unui mare fiu al comunei lor, Săliște, mort înainte cu 50 de ani, episcopul Dionisie Romano.

Săliștenii însoțiți de buzoieni s'au îndreptat spre catedrală, unde P. S. Sa episcopul Ghenadie a slujit parastas pentru odihna sufletului înaintașului său. În fața mormântului de lângă altar, care adăpostește rămășițele pământești ale lui Dionisie, s'au rostit câteva cuvântări. Au vorbit: P. S. Sa episcopul Ghenadie, Dr. D. Borcea protopopul Săliștei, I. Lupaș ca delegat al Asociațiunii din Sibiu, primarul orașului, prefectul județului, și directorul școlii din Buzău înființată de episcopul Dionisie Romano în 1832.

Dl O. Ghibu, profesor universitar, a publicat cu ocazia acestei comemorări un articol, într'o foaie literară din capitală, despre activitatea vrednicului arhieru. Reproducem — din lipsa de spațiu, cu oarecare întârziere, — din acest articol următoarele:

Dionisie Romano n'a fost numai un vrednic fiu al frunțașei comune ardelenesti, sau un episcop oarecare al bisericii ortodoxe, el a fost una dintre cele mai luminoase figuri ale vieții culturale românești dela mijlocul veacului trecut.

Dionisie aparține istoriei supt toate înfățișările: și celei bisericesti, și celei școlare, și celei politice și celei general naționale.

Născut la 1806, tânărul Dimitrie Roman — căci așa se chema de acasă, — trecu la vârsta de 14 ani, cu mama sa, văduvă, în Moldova, pentru a-și închina acolo viețile lor Domnului. Cuvioasa sa mamă intră în mănăstirea Agapia, unde a rămas până la moarte (1860), ear tânărul Dimitrie — intră în mănăstirea Neamțu, vechiul lăcaș de cultură al marelui Paisie. Tânărul frate, care mai târziu avea să se călugărească, luând numele de Dionisie, adusesse din satul său, pe lângă o mare aplicare spre cele sfinte, și o puternică râvnă spre carte.

În câțiva ani prin sârguință proprie, își însuși limba rusească, pe cea grecească și pe cea franceză, alături de cari învăță și cele două limbi clasice, latina și elina, cu ajutorul cărora ceți, ca un simplu auto-didact, în treaga bibliotecă, foarte bogată pe atunci, a mănăstirii Neamțu.

Dornic de alte orizonturi decât al unei mănăstiri, din care marile orizonturi culturale, vai, dispăruseră, Dionisie, în vârstă de 20 de ani, pleacă la București, spre a se împărtăși de noua lumină aprinsă în încăperile dela Sf. Sava, de Gheorghe Lazăr, și hrănită de ucenicul său I. Eliade Rădulescu. Dar, călugărul plecat din mănăstire fără voia superiorului, și fără «carte canonică», nu găsi în capitala Munteniei,

un sprijinitor, care să-i asigure o pâine pentru timpul studiilor, și astfel Dionisie intră ucenic la o tipografie, — tipografia lui Eliade, de ma târziu, urmând, pe furis, și învățăturile dela Sf Sava.

Cum, pe urma ocupației rusești, la 1828 școala lui Eliade își întrerupse activitatea, Dionisie se refugiază la episcopul Ilarion dela Arges, pe lângă care rămâne până la 1832. Acești patru ani fură pentru el foarte rodnici, el cetă un imens număr de cărți în toate limbile, cari îi îmbogățiră nespus de mult și mintea și inima.

Când, la 1832, se redeschide «școala națională» din București, și când, grație solitudinii noii cărmuirii, tot naționale, a Principatelor, se hotără înființarea de școli «naționale» în toate orașele de reședință, Dionisie fu numit, cel dintâi, «profesor național» la școala din Buzău.

Ca profesor, Dionisie nu găsea însă nicări cărțile de școală necesare, — deci se apucă să le facă el însuși. În adevăr, în timp foarte scurt el elaboră și publică un Abecedar, o carte de Aritmetică și una de geografie, cu care deodată dădu avânt noului curent de cultură românească. Cu puțin în urmă, când grație stăruințelor episcopului Chesarie se deschisese în Buzeu și un seminar pentru pregătirea de preoți și când la conducerea acestuia ajunsese tot un ardelean, profundul Gavril Munteanu din Vingard, Dionisie se gândi să dea cu colaborarea

O mică deosebire. Organul politic al cercurilor bisericești blăjene scrie, în legătură cu comemorarea semicentenarului Mitropolitului Andrei Șaguna, că noi, dela Sibiu, am fi așteptat poate ca, din acest prilej, uniții dela Blaj să se arunce în brațele atât de dornice de a lăstrânge la piept, ale Inalt Prea Sfințitului Mitropolit al nostru Nicolae.

Răspundem contraților: Nu, n'am așteptat și nu așteptăm să vă aruncați tocmai în brațele Inalt Prea Sfințitului nostru stăpân, — ci numai în brațele acelei sfinte biserici, la care au aparținut odată toți românii, și din care numai dușmanii neamului românesc v'au desfăcut, în scopuri politice străine. A sosit vremea dorită, — o spune toată suflarea românească — să faceți calea întoarsă, realizând și unificarea religioasă, după ce s'a realizat cea națională.

Neapărat, în acest scop vi se cere poate cam mult: *suflet mare și minte dintre cele mai luminate.* Este oare Blajul de astăzi vădov de asemenea mari personalități? Dacă nu este, are bună ocazie să iasă la iveală și s'o dovedească.

Din momentul în care din clerul blăjan va răsări omul, în care să revie eroii credinței, el va fi pus alături de marii nemuritori Ioan Inocențiu Ciain și Andrei Șaguna.

E lucru limpede și sigur; dar tocmai d'aceea — pentru mulți oameni — e foarte greu de înțeles.

Politică internă. Cercurile politice «bine informate» afirmă că, după întoarcerea miniștrilor din vilegiatură, se va face o *remaniere* în guvernul liberal.

Se mai afirmă că actualul guvern a făcut partidului național propunere de colaborare la guvernarea țării. Condiții favorabile pentru acest partid: alegeri nouă, mână liberă naționaliștilor în Ardeal, în regat acțiune egală cu a partidului liberal... Oficioasele se grăbesc a desmîni svonurile de colaborare între liberali și naționaliști.

Popor eroic. Guvernul francez a tipărit, în vederea unui împrumut intern o mică broșură de șase pagini, unde în câteva cuvinte se resumă suferințele eroice și sforțările nobile ale poporului francez. Cităm din această broșură:

În timpul războiului au fost distruse de dușmani 741.993 case, din care Franța a reconstruit până la 1 Ianuar 1923 un număr de 553.977 case, dând posibilitatea să revină în teritoriile devastate unei populații de 4.690.183 locuitori.

Din 3.306.350 hectare de teren de cultură devastate, au fost repuse în stare de a fi lucrate până la 1 Ianuar a. c. 1.923.470 de hect.

Din 22.900 de uzine distruse în totalitate, sau în parte, au fost reconstruite până la 1 Ianuar a. c. 19.967.

Totalul daunelor suferite de Franța în regiunile devastate s'a ridicat la 102 miliarde franci. Franța a dat pentru refacerea regiunilor devastate suma de 49 miliarde franci; *iar Germania*

a plătit Franței pînă azi numai 4 miliarde franci.

— Și totuși Germania se jăluiește și strigă în fața lumii că «se prăpădește» dacă plătește.

Statul și biserica basarabeană

II

Motivele, care au împins preoțimea basarabeană d'a se organiza în societate autonomă sânt, pe lângă cele arătate în articolul precedent, și altele, și adevărate: motive de ordin material și personal.

Reforma agrară care reducea proprietatea preotului și-l făcea mai sărac, l-a hotărât să-și asigure pe altă cale posibilitatea de a exista. Și cum averile bisericești îi garantau preotului și educația copiilor săi și îi asigura și bătrânețea, interesul preoției era ca ea să fie stăpână pe averile bisericești și să le dea o mai mare extindere.

Luarea însă în stăpânire a averilor bisericești și administrarea lor, cereau ca și autoritatea acelor cari făcuseră acest gest să fie garantată contra unui amestec în viitor a puterii sinodului sau statului. De aci odată cu organizarea *Uniunii preoției basarabene* se încep lupte pentru întărirea drepturilor acestei organizări, creată contrar tuturor legilor și canoanelor. Că în lupta aceasta s'a pus multă patimă, că mulți s'au îndepărtat dela scopul moral care se pusese la baza acestei organizări, nu este uimitor când se știe, că în toate luptele intervine elementul interesului personal și material. Dar, dacă vom adăuga că luptele acestea s'au dat în Basarabia, în care domneau arbitrarul și samovolnicia, vom înțelege și mai ușor cum s'a ajuns la situația pe care o relevă acum raportul anchetei făcute și care cuprinde câteva capete de acuzare foarte grave contra conducătorilor bisericii basarabene.

Căci cum se poate explica de ce nici o autoritate n'a protestat, și n'a luat din cea dintâi zi măsurile cuvenite, și atunci când s'a proclamat alegerea arhiepiscopului de Chișinău de către adunarea preoților, și atunci când această preoție s'a organizat în societate particulară, și atunci când această societate a înființat bănci cu scopuri cămătărești, și atunci când această Uniune s'a prezentat în alegeri cu semnul

ei și cu un program de luptă contra intereselor generale ale țării?

Toleranța care s'a manifestat față de mișcarea preoțească, se produsese și față de alte mișcări, organizări, lupte întreprinse în Basarabia, — așa că în plinul arbitrar și în lipsă de stăpân preoțimea n'a făcut decât ceea ce au făcut și alții, și-a făcut trebile sale în dauna intereselor generale și în contradicție cu legile fundamentale ale țării.

De aceea, astăzi ar fi nedrept ca față de preoție să se iee măsuri severe de reprimare, căci conduita ei a fost dictată de împrejurările care a făcut ca provincia aceasta să fie lăsată la voia ei. Spectrul posibilității unei revoluții și acel al fostei revoluții rusești era prea des agitat, de către cei interesați în Basarabia, în fața conducătorilor dela centru, și aceștia se lăsau așa de impresionați de el, încât astăzi nu trebuie să-i uimească descoperirile făcute la Asociația preoției...

Am arătat în atâtea rânduri aci ca și aiurea, că arbitrarul care a dăruit în Basarabia este datorit venirii la putere în această provincie a unor oameni cu o educație și mentalitate deosebită. Nutriți cu idei foarte frumoase, călăuziți de sentimente foarte laudabile, dar legați atavic și de apucături foarte pământești, ei, celor mai frumoase intenții le-au dat o înfățișare urâtă. Ear statul, care are o tradiție și un trecut și care trebuia din cea dintâi zi să-și spună punctul lui de vedere, a trăit sub teama unor amenințări copilărești și a tolerat anarhia, samovolnicia, arbitrarul.

Preoțimea în masa ei nu este vinovată, dar vinovați sânt câteva personalități fără scrupule din sânul ei care au fost tolerate: după cum de tot răul în Basarabia sânt vinovați, de asemeni, numai câțiva oameni cari s'au bucurat de o toleranță criminală din partea statului.

Așa că măsurile, care trebuiau de mult luate și care se încearcă abia acum să se iee, trebuie îndreptate contra adevăraților vinovați, pe care și un copil îi poate arăta în Basarabia.

Ceeace s'a uitat de către oameni cu răspundere în țară, este faptul că statul românesc avea un trecut și o tradiție și se rezema pe puterea întregului popor românesc și că el era o organizare de or-

acestui și o revistă religioasă pentru cultura creștinilor și a preoților.

În adevăr la 1839, Dionisie începe a publica — săptămânal — prima revistă religioasă, Vestitorul bisericesc.

Trecând Dionisie în anul 1840, ca director al seminarului din București, revista își încetează apariția, după doi ani de luptă frumoasă și rodnică. La București, ca director de seminar, Dionisie lucrează o întreagă serie de manuale școlare: Istoria bisericească, Teologia dogmatică, Morală și Pastorală, și conduce cu pricepere deosebită și în spirit cu totul avansat școala din care ținea să scoată nu niște simpli liturgisitori, ci elemente înzestrate cu o cultură la înălțimea exigențelor timpului, atât pe teren religios, cât și cultural și național.

Directoratul lui Dionisie la seminarul din București ținu până la izbucnirea revoluției din 1848, în care el se amestecă cu toată pasiunea, fiind de partea celor mai înaintați progresiști. În mijlocul frământărilor revoluționare, el traduce și tipărește: «Cuvintele unui credincios», al abatele lui francez Lamennais, vrând să ajute cu ele biruința ideilor din apus și în țara sa, cu a cărui soartă se identificase supt toate aspectele.

Dar valurile revoluției îl aruncă, dimpreună cu alți luptători, în temniță, de unde scăpând se refugiază în țara sa de origină, unde

trăește câțiva vreme la Sibiu, ca oaspete al episcopului Andrei Șaguna.

Este interesant însă că pe Dionisie luptele naționale din Transilvania nu l-au putut determina să rămăie acolo, ca atâția alți ardeleni reîntorși din principate, el se simțea mai tare legat de țara sa adoptivă, decât de cea de origine. De aceea la un moment dat când Șaguna trebui să se refugieze din fața ungarilor, la Viena, el făcu drumul, până la București, însoțit de Dionisie, care rămăsese aci, în vreme ce marele arhieru se îndrepta prin Moldova și Galiția, spre cetatea împărătească, unde solicită dreptatea pentru poporul său.

Reîntors în țară, Dionisie se retrase câțva timp, până la 1852, la mănăstirea Băbeni, apoi la cea din Sadova, unde se dedică unei laborioase activități literare. El traduse în acest timp câteva din operele clasice ale literaturii apusene.

Tot pe atunci Dionisie începu să publice o nouă revistă religioasă: Ecoul ecleslastic, care avea aceleași calități ca și prima sa revistă, Viitorul bisericesc, ear mai târziu începu și tipărirea unei Biblioteci religioase-morale, care apărea lunar și în care publică o mulțime de studii, precum și câteva traduceri din cărțile Sfintei Scripturi.

Această bogată activitate publicistică a îndreptățit pe deplin numirea lui Dionisie ca

părinte al ziaristicii bisericești la români, întrucât el a fost acela care a publicat primele trei reviste religioase românești.

După liniștirea în o măsură oarecare a evenimentelor pe urma războiului din Crimeea, Dionisie fu trimis de guvern ca stareț la mănăstirea Neamțu, căreia voia să-i dea o nouă viață și o nouă strălucire. Sprijinit de Grigore Alexandru Ghica domnul Moldovei, el se puse să înființeze în mănăstire o școală teologică cu o organizare cu totul superioară. Viitorii preoți din Moldova aveau, după planul lui Dionisie și al guvernului, să treacă cu toții printr'un învățământ de o durată de 16 ani: 4 ani școală primară, 8 seminar, și 4 Facultatea teologică, care, toate acestea, aveau să fie în mănăstirea de sub conducerea starețului Dionisie, acum arhimandrit. Începutul grandios se și făcu în condiții dintre cele mai promițătoare, — dar evenimentele ivite la 1856 zădărniciară opera în mersul ei înainte. În locul lui Grigore Ghica veni pe tronul Moldovei cămăcamul Teodorită Balș care, cedând intrigilor călugărilor ignoranți, speriați că Dionisie mănăncă toate veniturile mănăstirii cu școlile, îl înlătură pe acesta dela stareție, chemând în locul lui vechiu oameni ai întunerului pentru cari călugăria era prilej de îmbuibare, și cari trăsaseră dungă peste tot ce proiectase și începuse Dionisie.

Între 1857 și 1859 Dionisie este la Iași, în

dine și progres. Fiind așa, el nu trebuia în Basarabia să facă cădășie cu oameni cari n'aveau acelaș crez și nu trebuia să tolereze ca oamenii aceștia să opue o politică contrară ideilor fundamentale ale statului.

Dacă, din cea dintâi zi a ocupării Basarabiei, s'ar fi observat aceasta, nu se ajungea nici la organizările anarhice, pe care statul trebuie să le dărâme acum și nici la starea de samovolnicie care se observă în toată viața publică de acolo.

De aceea revenirea la ordine și legalitate nu se va face numai cu urmărirea preoțimii, care n'a păcătuit decât făcând ceea ce au făcut toți, — dar cu introducerea în Basarabia a regimului de ordine și progres, pe care nu-l vor putea aplica decât oamenii crescuți la școala statului de ordine și nu de cătră aventurieri politici ridicai de vântul răscoalei.

Dela Băile Herculane

— Corespondență —

Mă aflu aici, la Băile Herculane, unde omul vede diferite spectacole, bune și rele, după cum le întocmesc oameni după chipul și asemănarea lor.

Duminecă, în 29 l. tr. dl general de corp C. Gavanescu din Timișoara, a pus la cale un «festival Șaguna», pentru contribuirea la ridicarea monumentului arhiepiscopului și mitropolitului Andrei Șaguna, cu binevoitorul și grațiosul concurs al doamnelor Dobrescu și Ferrara dela opera română din București, al domnișoarei Bazelli, profesoară de piano, și al dlui Bulfinschi, societar al teatrului național din București.

Rezultatul acestui festival a fost încununat cu rezultate îmbucurătoare, atât din punct de vedere moral, cât și material.

Sâmbătă, în 4 August s'a ținut în biserica ortodoxă română de aici serviciu divin cu prilejul onomastice M. S. Reginei noastre Maria. Serviciul s'a oficiat de 2 preoți și protoiereul Caransebeșului Andrei Ghidiu. Au participat toate autoritățile, episcopul diecezan Dr. Iosif Tr. Badescu, corpul ofițerilor în frunte cu trei generali, domnul inspector al băilor cu tot personalul, primarul comunal cu tot personalul comunal, jandarmeria și o mulțime din popor, așa că biserica era prea mică pentru acest public.

La sfârșitul serviciului divin pâr. protoiereu Andrei Ghidiu din Caransebeș a întreținut publicul cu o paraneză gustată cu plăcere de asistenți, și că a plăcut publicului am dedus din manifestațiunile lui care a felicitat pe vorbitor după terminarea serviciului, în frunte cu generalul de corp C. Găvănescu.

cercurile unioniștilor, cu cari lucrează din răspuneri pentru unirea celor două principate. După unirea lor este numit de Al. I. Cuza în fruntea eparhiei Buzăului, pe care o păstorește, cu o scurtă întrerupere, până la moartea sa, înfămplată la 1873.

În primii ani ai domniei lui Al. A. Cuza el este numit membru al consiliului general de instrucțiune, ear după înființarea Academiei Române, este numit la 1867, și membru onorar al acesteia.

Activitatea lui ca episcop este dintre cele mai bogate, — dar aprecierea ei iese din cadrul articolului prezent.

Dionisie este înmormântat în curtea catedralei din Buzău, lângă altar. Pe peatra lui funerară sânt însemnate ultimele cuvinte rostite înainte de moarte: «Doamne, nu pedepsi România după păcatele fiilor ei». Cuvinte amare, simțite cu toată inima unui mare patriot, — cuvinte pe care trebuie să le rostim și astăzi cu toții, în fiecare zi, până ce Dumnezeu se va îndura să dea fiilor acestei țări cugete mai bune și fapte mai creștinești.

După cum am prins în fuga condeiului din cuvântvrea oratorului, Sf. Sa a predicat așa:

Nici un popor de pe fața pământului nu are cultul dinastic desvotat în așa măsură și cultivat în familie și biserică, ca poporul nostru românesc, care în această privință va rămânea neîntrecut, pentru că dinasticismul la români s'a prefăcut în tradiție. Din această cauză imnul regal și imnul nostru național nici când nu și-au disputat întâietatea, și pentru român au avut și vor avea ambele acelaș farmec. Bunul Dumnezeu a lăsat românului ca cetățue și deposedat inima lui, în care i-a turnat sentimentele vii și anume sentimentul de lealitate, credință neclătită și alipire cătră tron dinastie și casa domnitoare. Astăzi, când sârbăm ziua numelui M. Sale Reginei, buna mamă a poporului, datori sântem să mărturisim că aceste sentimente calde le va păstra și pe mai departe poporul nostru; ear celui ce ar încerca să l conturbe în sentimentele lui, îi va zice asemenea marelui Arhimede: *Noli turbare circulos meos*. În măreția zilei de astăzi ne aducem aminte ca totdeauna, pe lângă mărita noastră Regină, și de capul încununat al statului, de M. Sa Regele, de marele căpitan al vitejei armate și de întreaga augustă casă domnitoare, și le zicem: *Viață fericită și îndelungă domnie pe tronul României întregite!*

Luna August a devenit lună însemnată în anele vieții noastre românești și în anele vitejei noastre armate. Măreț și binecuvântată de Dumnezeu este ziua de 4 August și din alt punct de vedere și anume: se împlinesc 4 ani de când viteza armată română a intrat cu triumf în capitala Ungariei, în Budapesta, ca să facă rânduială unurilor în casa lor proprie și să-i apere de bolșevicii lor.

Când nemții intraseră în București, poruncă s'a dat din partea stăpânirii ungurești de tristă memorie să se tragă clopotele de 3 ori pe zi câte o oră plină la fiecare tragere și preoțimea să facă rugăciuni de mulțămire pentru «biruința» nemților... Vă puteți închipui cu câtă măhnire sufletească au trebuit preoții să facă cerutele rugăciunii! Lipsa îndemnul și adevărata căldură a credinței în inimile preoților noștri, și din această cauză nici bunul și milostivul Dumnezeu n'a ascultat rugăciunile lor, căci prin astfel de rugăciuni s'a luat îndeșert numele Dumnezeului nostru și al părinților noștri.

Când la 6/19 August 1917 s'a vestit marea biruință a armatei române la Mărășești și când la 4 August 1919 s'a publicat intrarea triumfală a armatei române în Budapesta, preoții acum nu din poruncă, ci din îndemn propriu au alergat la sfintele biserici, întocmai ca femeile mironosițe cu mirul credinței, au înălțat rugăciuni de mulțămire și au depus pe altarele sfintelor noastre biserici prinosul de recunoștință în numele neamului românesc.

Viață fericită, virtute neîntrecută, cunună de lauri, și biruință de eroi doresc scumpei noastre armate și conducătorilor de acum și a celor viitori...
Corespondentul

Scrisori din jud. Târnava-mare

— Mișcări culturale în Agnita —

Orașul Agnita este centru însemnat pe «Valea Hârțibaciului». Aici e desvotat comerțul și industria, — toată în mâna sașilor, cari sânt organizați și întăriți în toate privințele. Aici este un singur comerciant român, 2 birtași, (la marginea satului) și câțiva meseriași, cari să sperăm că se vor sporii. Este o bancă «Frăția», care ar prospera și mai bine dacă românii nu ar sprijini mai ales băncile străine. În centru nu este nici un medic de român, și nici în jur. Avem un singur avocat român. În Cincul mare deasemenea nu este nici avocat, nici medic român.

Cunoscând cei dela cârma județului și a țării această stare, au căutat și caută să îmbunătățească situația românismului de aici. Sânt vrednici de amintit în privința aceasta, deputații județului, dl ministru Florescu, senatorul-mecenate Mircea, și deputatul Solomonescu, cari însoțiți de dl prefect Ion Prescurea, cutreeră satele județului Târnava mare, îndemnând, îmbărbătând și sprijinind cu sfatul și cu fapta populația din județ.

La finea lunei trecute a cercetat Agnita dl

secretar general al învățământului, Valaori, însoțit de dl senator Mircea, dl deputat de Lipova Ionescu și profesorul (care face studii istorice în Ardeal) Sachelarie. Ai-i în satele din jur s'au interesat de mersul școalei și învățământului, primind lămuriri dela veteranul protopop I. Munteanu, care ca omul școalei a știut să spună năcazurile și dorințele populației. De aici oaspeții s'au îndreptat spre «Valea Buii» și castelul din Buia, rămas dela Mihai Viteazul. Pentru zilele următoare se așteaptă deputatul Costică Solomonescu, care va cerceta comunele din ținut.

În 2 August, la «Sf. Ilie», s'a ținut în Agnita adunarea despărțământului Asociațiunii. Au participat mulți țărani și intelectuali, la stăruința primpretorului Eug. Munteanu, care pe ziua aceea a convocat și organele administrative din comunele aparținătoare plasei sale. A luat parte la această întrunire și dl conferențiar al Asociațiunii din Sibiu Ioan Neagoe, care a ținut o frumoasă și instructivă prelegere despre scopul național și cultural al Asociațiunii, remarcând figura marelui Arhiereu Șaguna. Dl conferențiar I. Neagoe vorbește la înțelesul poporului, și bine ar fi când ar putea cutreera toate ținuturile, pe unde să propage și întărească convingerea că Asociațiunea trebuie sprijinită. A ținut o instructivă prelegere despre rostul școalei române și învățătorul Șerb din Proștea.

Seara s'a dat o reușită producțiune teatrală, la inițiativa primpretorului Eug. Munteanu, de studenți români din plasa Agnita. S'a jucat drama «Se face ziuă», — și putem zice că s'a jucat foarte bine. Deasemenea canțoneta «Barbul-Lăutarul» și comedia «Sticla din urmă». A urmat apoi dansul.

E de laudat dl învățător E. Holerga, care a dat sprijin studențimii la reușita petrecerii.

Din venitul net, cu 1000 lei s'a pus baza «fondului cultural al studenților din plasa Agnita», 500 Lei «fond la casa națională culturală în Agnita», 799 lei la școală, și 100 lei la biserica din Agnita.

Lucrurile bune se laudă de sine.

Participantul

Știrile zilei

Consistorul ortodox din Cluj a deschis concurs pentru primirea la cursul teologic a tinerilor din Eparhia Clujului, cari doresc să se aplice pe cariera preoțească. Se atrage atenția celor interesați, să-și înainteze cererile provăzute cu certificat de botez, certificat medical, atestat școlar, până la 25 August n. 1923: Consistorului din Cluj, indicând și seminarul la care doresc să fie primiți.

Parastas. Doamna văd. Catinca A. Bârseanu face cunoscut, că Duminecă în 19 August n. 1923 la ora 11 dimineața se va oficia în Catedrala ort. română din Sibiu parastasul de un an pentru odihna sufletului mult regretatului Andrei Bârseanu.

Tot mai sosesc. Luni a sosit din Siberia un grup de 280 ardeleni și bucovineni, foști prizonieri. Au izbutit să fie liberați și să sosească în patrie prin mijlocirea unei comisiuni franceze.

A înghițit un șarpe. Marțea trecută locuitorul Gheorghe Gaică din Muierasca lângă Râmnicul-Vâlcea, fiind obosit s'a culcat d. a. în casă, și-a adormit cu gura deschisă. În timpul somnului, un șarpe s'a furișat în casă, a intrat prin gura bietului om, care a simțit o răceală pe gât și visea că bea apă rece. Șarpele ajuns în stomac sbătându se, omul s'a trezit, începând a se văita și a cere ajutorul vecinilor. La sfatul lor a băut lapte fert, dar totuși n'a putut să lapede șarpele. Ingrozit a plecat spre Sibiu, să ceară ajutorul unui medic. Abia s'a depărtat de sat ca la doi kilometri, l au ajuns din nou dureri mari și a lăpădat un șarpe mort, subțire, lung de 60 centimetri. Acum omul e pe deplin sănătos.

Serbările semicentenare dela Sibiu și Râșinari, în amintirea lui Andrei Șaguna, se pot vedea zilnic într'un film bine reușit la cinematograful Urania din Sibiu, unde în fiecare seară la ora 7 și 9 rulează cele mai interesante filme cu celebri artiști.

Limba franceză se va preda, după o hotărâre mai nouă a guvernului otoman, în toate școlile elementare turcești. — Dl Emil Neugeboren, publicist brașovean, scrie că sașii n'au trebuintă de nici o limbă franceză.

Avis. *Invățătorii minoritari (unguri) dela cursul de vară, organizat la Școala normală «Andrei Șaguna», — Sâmbătă în 18 August a. c. la ora 8 jum. seara vor da un concert românesc în sala cea mare a prefecturii. Nu ne îndoim că publicul nostru participând la acest concert dat în favorul orfelnatului ortodox român, va sprijini după cuviință producțiunea aceasta prevestitoare de vremi nouă.*

Invalizii de război. Numărul invalizilor de război în toată lumea este de zece milioane. Eată cum se împarte acest număr pe singuraticele țări: în Germania un milion și 537 mii, în Austria 164 mii, în Belgia 50 mii, în Statele Unite ale Americii 157 mii, în Franța un milion și jumătate, în Anglia 117 mii, în Italia 800 mii, în Polonia 320 mii, în România 195 mii, în Rusia 775 mii, în Ungaria 108 mii, în Cehoslovacia 136 mii.

Numărătoare. Ungaria a făcut o nouă numărătoare a locuitorilor săi. S'a constatat că are astăzi aproape 8 milioane de suflete; unguri sânt cam 7 milioane; ceilalți sânt, nemți, slovaci, croați, români și sârbi. Românii sânt, după numărătoare, 23 de mii. În realitate sânt peste 60 mii, — dar vechiul obicei d'a reduce numărul «naționalităților» mai dăinuiește, ca pe vremuri.

Poșta în Rusia. O epistolă simplă, trimisă în oricare parte a Rusiei, costă 7 milioane și jumătate ruble. O epistolă cu greutate de 20 grame, trimisă din Rusia în străinătate, costă 27 milioane ruble.

Nr. 414/1923 prot.

(108) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei de clasa III **Ațintis**, protopresbiteratul Murăș-Ludoșului, se se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Beneficiile împrenate cu acest post sânt:

- Salar legal dela stat, statorit în temeiul coalei B. și a calificăției,
- Casă parohială nouă, din zid deplin corăspunzătoare și grădină,
- 32 jugăre porțiune canonică întregită în baza legii agrare,
- Zile de lucru și ferdela de bucate și
- Stola.

Concurenții vor înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul fixat, ear pentru a se face cunoscuți poporului se vor prezenta în vreo Duminică ori sărbătoare la biserică spre a cânta ori a celebra și predica, observând dispozițiile art. 33 din regulamentul pentru parohii.

Murăș-Ludoș, la 12 Iulie 1923.

Oficiul protopopesc ortodox rom. al Murăș-Ludoșului în înțelegere cu comitetul parohial concernent.

Romul Popa,
protopop.

Avis

„Conducerea fabricii de zahăr în Bod-Brașov” caută pentru școala proprie elementară cu limba de propunere ungară clasa I, și II, **invățător** necăsătorit, cu diplomă, ori **invățătoare**.

Se cere cunoștința limbii române și un gare, cât și capacitatea de a instrui în aceste două limbi.

Oferte se vor adresa «Fabricii de zahăr în Bod-Bodfalu».

(113) 1—1

Reclama este

sufletul comerțului

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

„CETATEA”

Bancă Economică Comercială S. A. Brașov.

Concurs

pentru ocuparea următoarelor posturi de funcționari la Banca «Cetatea»:

1. 4 posturi de contabili și ajutoare de contabili la Centrală în Brașov.

2. 2 posturi de funcționari la Sucursala Cohalm.

3. 2 posturi de funcționari la Sucursala Toplița-Română.

Condiția pentru ocuparea acestor posturi este absolvirea unei școli superioare de comerț cu certificat de bacalaureat și practică de bancă. La cereri se vor anexa, pe lângă certificatul de bacalaureat, certificatele de servicii și curriculum vitae.

Cei cu studii academice vor fi preferați.

Retribuția materială se va face în conformitate cu Tabloul de salarizare în vigoare și Pragmatica de serviciu a institutului.

(112) 1—5

Banca „Cetatea” S. A.
Direcțiunea Generală

Avis

Internatul Asociațiunii, Sibiu, caută următorul personal:

(111) 2—2

1 guvernantă, 2 bone, 1 infirmieră și 1 garderobieră

A se adresa Direcțiunii internatului Asociațiunii, Sibiu, strada Șaguna Nr. 8.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școlile secundare:

Ziarul de cassă.

Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.

Coale pentru registrele de exhibite.

Tipărituri pentru bugetele școlare.

Procese verbale la examenele particulare.

Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.

Bilet de informație la însușări pt. fiecare elev.

Bilet de admonierea elevilor.

Pentru școlile primare:

Registre pentru absenții și clasificății.

Matricole școlare.

La Librăria Arhidiecezană din Sibiu se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dlui Ioan Meșianu, arhiepiscop și mitropolit.

Prețul legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei

Tipografia și Librăria arhidiecezană în Sibiu

TIPOGRAFIA

bogat asortată cu litere și 4 mașini, instalate cu motori electrici, se recomandă pentru tipărirea de:

cărți didactice, literare, tipărituri pentru bănci: acții, libele de depuneri, bilete de cununie, lo-godnă, vizită, anunțe funebre, cum și orice alte lucrări

∴ pe lângă cele mai favorabile condițiuni. ∴

Serviciu prompt și conștientios; la comande mai mari se acordă toate favorurile posibile.

==== Cataloge despre cărțile din librărie la cerere se trimit gratuit și franco. ====

La Librăria arhidiecezană se află de vânzare

Cuvântări bisericesti

de arhimandritul Ilarion Mircea, egi menul sfintei mănăstiri Precista Mare din Roman, cuprinzând 41 predici pentru Duminicile din Paresimi 9 Duminici după Rosalii și la unele sărbători de peste an. Prețul 16 Lei.

La Librăria Arhidiecezană, Sibiu, strada Măcelarilor 45, se găsesc de vânzare cele mai bune:

Cărți de bucate

sub titlul **Poftă Bună**, de Zotti Hodoș. Au apărut: Partea I à 6 Lei, Partea III à 15 Lei, Plus porto postal, à Lei 2.50.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal

în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Prețul 30 Lei.

Mersul trenurilor în Sibiu

Valabil din 1 Iulie 1923.

Plecare spre:		Sosire dela:	
Copșa-mică	dim. 2:30	București	dim. 1:45
Piatra-Olt	dim. 3:—	Copșa-mică	dim. 2:10
Vințul-de-jos	dim. 4:05	Cisnădie	dim. 6:54
Făgăraș	dim. 5:05	Făgăraș	dim. 7:18
Cisnădie	dim. 5:20	Agnita	dim. 8:50
Săliște	dim. 8:10	Copșa-mică	dim. 9:—
Copșa-mică	dim. 10:20	Vințul-de-jos	dim. 9:10
Cisnădie	d. a. 12:25	București	dim. 9:30
București	d. a. 13:45	Cisnădie	d. a. 13:45
Făgăraș	d. a. 14:15	Făgăraș	d. a. 14:13
Copșa-mică	d. a. 14:50	Copșa-mică	d. a. 14:40
Cisnădie	d. a. 17:05	Piatra-Olt Buc.	d. a. 16:15
București	d. a. 17:40	Agnita	d. a. 16:50
Agnita	d. a. 17:45	Vințul-de-jos	d. a. 16:55
Vințul-de-jos	seara 19:40	Copșa-mică	seara 19:15
Copșa-mică	seara 20:—	Cisnădie	seara 18:20
		Săliște	seara 20:40

Băile Ocna Sibiului

Plecare:		Sosire:	
Sibiu-Ocna	6:20, 9:02, 13:55, 16:30, 19:28	Ocna-Sibiu	7:25, 12:41, 15:35, 17:35, 20:46.

Editura și tiparul Tipografiei arhidiecezane